

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/657

z dnia 15 marca 2023 r.

ustanawiające przepisy dotyczące wykonywania praw Unii w zakresie wdrażania i egzekwowania postanowień Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej oraz Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 43 ust. 2, art. 91 ust. 1, art. 100 ust. 2, art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 5, art. 188, art. 189 ust. 2 i art. 207 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) 30 stycznia 2020 r. Rada zawarła Umowę o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej ⁽³⁾ („umowa o wystąpieniu”). Umowa ta weszła w życie 1 lutego 2020 r.
- (2) 29 kwietnia 2021 r. Rada zawarła w imieniu Unii Umowę o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony ⁽⁴⁾ („umowa o handlu i współpracy”). Umowa ta była stosowana tymczasowo od 1 stycznia 2021 r. i weszła w życie 1 maja 2021 r.
- (3) Zarówno w umowie o wystąpieniu, jak i w umowie o handlu i współpracy postanowiono, że strona może przyjąć określone środki w szczególnych przypadkach oraz z zastrzeżeniem warunków i procedur określonych w tych umowach. Środki te mogą pociągać za sobą zawieszenie niektórych obowiązków wynikających z danej umowy.

⁽¹⁾ Dz.U. C 365 z 23.9.2022, s. 66.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 14 lutego 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 7 marca 2023 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 7.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 149 z 30.4.2021, s. 10.

- (4) Unia i Zjednoczone Królestwo mogą zawierać między sobą inne umowy dwustronne jako umowy uzupełniające umowę o handlu i współpracy, i takie umowy uzupełniające są integralną częścią ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych tą umową oraz stanowią część ogólnych ram. Przypomina się, że zgodnie z art. 774 ust. 3 umowy o handlu i współpracy umowa ta nie ma zastosowania do Gibraltaru ani nie ma jakichkolwiek skutków na tym terytorium.
- (5) Jeżeli wystąpi potrzeba przyjęcia jednostronnych środków przewidzianych w umowie o wystąpieniu, w tym w protokole w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej, oraz w umowie o handlu i współpracy, Unia powinna mieć możliwość, w kontekście jej interesu ogólnego, odpowiedniego szybkiego skorzystania z instrumentów, które ma do dyspozycji, w sposób proporcjonalny, skuteczny i elastyczny oraz przy pełnym zaangażowaniu państw członkowskich. Unia powinna mieć również możliwość wprowadzenia odpowiednich środków, jeżeli skuteczne skorzystanie z wiążącego mechanizmu rozstrzygania sporów wynikającego z umowy o wystąpieniu lub umowie o handlu i współpracy nie będzie możliwe z powodu braku współpracy Zjednoczonego Królestwa w umożliwieniu skorzystania z takiego mechanizmu. Należy zatem ustanowić przepisy i procedury regulujące przyjmowanie takich środków.
- (6) Przypomina się, że procedura przyjmowania środków autonomicznych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 ⁽⁵⁾ zgodnie z niniejszym rozporządzeniem pozostaje bez uszczerbku dla ciągłego i stałego wykonywania przez Radę przyznaną jej na mocy Traktatów funkcji w zakresie określania polityki, koordynacji i podejmowania decyzji, jeśli chodzi o wdrażanie przedmiotowych umów między Unią a Zjednoczonym Królestwem.
- (7) Aby nadać skuteczność uprawnieniom określonym w art. 16 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 218 ust. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), podejmowanie wewnętrznych decyzji dotyczących wdrażania umowy o wystąpieniu i umowy o handlu i współpracy uwzględniono w decyzjach Rady (UE) 2020/135 ⁽⁶⁾ i (UE) 2021/689 ⁽⁷⁾. Aby Rada mogła w związku z tym w pełni wykonywać swoje funkcje w zakresie określania polityki, koordynacji i podejmowania decyzji, powinna być stale, regularnie i na bieżąco informowana o wdrażaniu tych umów, w tym o wszelkich ewentualnych trudnościach, zwłaszcza o możliwych naruszeniach tych umów i innych sytuacjach mogących prowadzić do podjęcia środków na mocy niniejszego rozporządzenia. Dlatego Rada powinna być należycie i terminowo informowana o działaniach, jakie Unia może podjąć, by zapewnić pełne i właściwe wdrażanie tych umów, a także o działaniach następczych związanych z wszelkimi podjętymi środkami.
- (8) Parlament Europejski powinien być natychmiast i w pełni informowany, zgodnie z art. 218 ust. 10 TFUE, aby mógł w pełni wykonywać swoje prerogatywy zgodnie z Traktatami. Komisja powinna terminowo informować Parlament Europejski o wszelkich ewentualnych trudnościach, zwłaszcza o możliwych naruszeniach umowy o wystąpieniu oraz umowy o handlu i współpracy i innych sytuacjach mogących prowadzić do podjęcia środków zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (9) Zasady i procedury określone w niniejszym rozporządzeniu powinny mieć pierwszeństwo przed przepisami prawa Unii przyjętymi na podstawie TFUE regulującymi te same kwestie.
- (10) W celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie nadal było odpowiednie do osiągnięcia założonego celu, Komisja powinna – w terminie trzech lat od jego wejścia w życie – przeprowadzić przegląd zakresu stosowania i wykonania niniejszego rozporządzenia i przedstawić Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie z ustaleń tego przeglądu. W stosownych przypadkach temu sprawozdaniu powinny towarzyszyć odpowiednie wnioski ustawodawcze.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁽⁶⁾ Decyzja Rady (UE) 2020/135 z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie zawarcia Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. L 29 z 31.1.2020, s. 1).

⁽⁷⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/689 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, oraz Umowy między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych (Dz.U. L 149 z 30.4.2021, s. 2).

- (11) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia, oraz w szczególności w celu zapewnienia sprawnego, skutecznego i elastycznego wykonywania odpowiednich praw Unii wynikających z umowy o wystąpieniu i umowy o handlu i współpracy, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w zakresie przyjmowania środków zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i przyjmowania w stosownych przypadkach środków ograniczających handel lub inne działania. Uprawnienia te powinny obejmować również zmianę, zawieszenie lub uchylenie przyjętych środków. Powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011. Środki te należy przyjmować zgodnie z procedurą sprawdzającą, biorąc pod uwagę, że przewidywane środki wiążą się z przyjęciem aktów o charakterze ogólnym i że większość przewidywanych środków odnosi się do obszarów, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. b) tego rozporządzenia. Komisja powinna przyjąć akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie, jeżeli w uzasadnionych przypadkach wymaga tego szczególnie pilna potrzeba zapewnienia odpowiedniej ochrony interesów Unii.
- (12) Podejmując na podstawie art. 43 ust. 3 TFUE decyzję o całkowitym lub częściowym zawieszeniu dostępu statków Zjednoczonego Królestwa do wód Unii na potrzeby rybołówstwa zgodnie z działem piątym umowy o handlu i współpracy, Rada powinna wziąć pod uwagę skuteczność takiego zawieszenia w skłanianiu Zjednoczonego Królestwa do przestrzegania odpowiedniej umowy oraz wszelkich określonych w niej szczegółowych kryteriów. Zawieszenie takie należy stosować do konkretnych statków Zjednoczonego Królestwa zgodnie z tytułem III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2403 ⁽⁸⁾.
- (13) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia polegające na ustanowieniu zasad i procedur regulujących wykonywanie praw Unii wynikających z umowy o wystąpieniu oraz umowy o handlu i współpracy oraz na uprawnieniu Komisji do przyjmowania niezbędnych środków, w tym, w stosownych przypadkach, ograniczeń w handlu, inwestycjach lub innych działaniach wchodzących w zakres umowy o handlu i współpracy, nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, może ona przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Ponadto ponieważ stroną umowy o handlu i współpracy i umowy o wystąpieniu jest tylko Unia, tylko ona może podejmować działania na płaszczyźnie prawa międzynarodowego w odniesieniu do tych umów. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy i procedury zapewniające skuteczne i terminowe wykonywanie praw Unii przy wdrażaniu i egzekwowaniu postanowień Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („umowa o wystąpieniu”), Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony („umowa o handlu i współpracy”) oraz umów uzupełniających umowę o handlu i współpracy.
2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do następujących środków przyjmowanych przez Unię:
 - a) tymczasowego zawieszenia określonego preferencyjnego traktowania danego produktu lub danych produktów, jak określono w art. 34 umowy o handlu i współpracy;
 - b) środków zaradczych i zawieszenia obowiązków, jak określono w art. 374 umowy o handlu i współpracy;
 - c) środków równoważących i środków zaradczych, jak określono w art. 411 umowy o handlu i współpracy;

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2403 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie zrównoważonego zarządzania zewnętrznymi flotami rybackimi oraz uchylenia rozporządzenia Rady (WE) nr 1006/2008 (Dz.U. L 347 z 28.12.2017, s. 81).

- d) odmowy, cofnięcia, zawieszenia, ograniczenia zezwoleń eksploatacyjnych lub zezwoleń technicznych przewoźników lotniczych ze Zjednoczonego Królestwa oraz nałożenia warunków w stosunku do tych zezwoleń, jak również odmowy, cofnięcia, zawieszenia, ograniczenia oraz nałożenia warunków w stosunku do działalności tych przewoźników lotniczych, jak określono w art. 434 ust. 4 i art. 435 ust. 12 umowy o handlu i współpracy;
- e) zawieszenia obowiązków akceptacji, jak określono w art. 457 umowy o handlu i współpracy.
- f) środków zaradczych, jak określono w art. 469 umowy o handlu i współpracy;
- g) środków wyrównawczych, w szczególności zawieszenia obowiązków, jak określono w art. 501 umowy o handlu i współpracy;
- h) środków naprawczych i zawieszenia obowiązków, jak określono w art. 506 umowy o handlu i współpracy;
- i) zawieszenia lub zakończenia stosowania Protokołu I do umowy o handlu i współpracy do co najmniej jednego programu lub działania Unii przyjętych na podstawie TFUE lub do części tych programów lub działań, jak określono w art. 718 i 719 umowy o handlu i współpracy;
- j) zaoferowania lub przyjęcia tymczasowej rekompensaty lub zawieszenia obowiązków w kontekście zapewnienia zgodności w następstwie arbitrażu lub procedury z udziałem zespołu ekspertów na podstawie art. 749 umowy o handlu i współpracy;
- k) środków ochronnych i środków równoważących, jak określono w art. 773 umowy o handlu i współpracy;
- l) środków ograniczających handel, inwestycje lub inne działania wchodzące w zakres umowy o handlu i współpracy, jeżeli rozstrzygnięcie nie jest możliwe, ponieważ Zjednoczone Królestwo nie podejmuje kroków niezbędnych do funkcjonowania procedury rozstrzygania sporów zgodnie z tą umową lub umową o wystąpieniu, w tym bezzasadnie opóźnia postępowanie, co stanowi brak współpracy w tym procesie;
- m) zawieszenia obowiązków wynikających z art. 178 umowy o wystąpieniu w kontekście wykonania orzeczenia organu arbitrażowego;
- n) środków zaradczych określonych w art. 13 Protokołu w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej do umowy o wystąpieniu;
- o) środków ochronnych i środków równoważących określonych w art. 16 Protokołu w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej do umowy o wystąpieniu.

Artykuł 2

Wykonywanie praw Unii

1. Komisja jest uprawniona, w drodze aktów wykonawczych, do:
 - a) przyjmowania środków, o których mowa w art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, z wyjątkiem całkowitego lub częściowego zawieszenia dostępu statków Zjednoczonego Królestwa do wód Unii na potrzeby rybołówstwa, na mocy umowy o handlu i współpracy; oraz
 - b) jeżeli środek polega na zawieszeniu obowiązku wynikającego z którejkolwiek z umów, o których mowa w art. 1 ust. 1, do nakładania w handlu, inwestycjach lub innych działaniach wchodzących w zakres danej umowy ograniczeń, które w normalnych okolicznościach byłyby sprzeczne z zawieszonym obowiązkiem.

W stosownych przypadkach określa się w tych aktach wykonawczych okres obowiązywania przyjętych środków.

2. Środki przyjęte zgodnie z niniejszym rozporządzeniem są proporcjonalne do założonych celów i skutecznie skłaniają Zjednoczone Królestwo do przestrzegania umów, o których mowa w art. 1 ust. 1. Spełniają szczegółowe kryteria określone w tych umowach.

3. Komisja jest uprawniona do zmiany, zawieszenia lub uchylecia środków, o których mowa w art. 1 ust. 2, w drodze aktów wykonawczych. W stosownych przypadkach określa się w tych aktach wykonawczych okres obowiązywania zawieszenia.

4. Jeżeli państwo członkowskie lub państwa członkowskie mają szczególne wątpliwości, mogą zwrócić się do Komisji o przyjęcie środków, o których mowa w art. 1 ust. 2. Jeżeli Komisja nie rozpatrzy pozytywnie takiego wniosku, poinformuje Radę w odpowiednim terminie o powodach podjęcia takiej decyzji.
5. Jeżeli z uwagi na utrzymujące się istotne rozbieżności środki równoważące, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. c) niniejszego rozporządzenia, obowiązują przez okres dłuższy niż rok, państwo członkowskie lub państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji o uruchomienie klauzuli przeglądowej przewidzianej w art. 411 umowy o handlu i współpracy. Komisja rozpatruje ten wniosek w odpowiednim terminie i w stosownym przypadku rozważy przekazanie sprawy Radzie Partnerstwa, zgodnie z postanowieniami umowy o handlu i współpracy. Jeżeli Komisja nie rozpatrzy pozytywnie takiego wniosku, poinformuje Radę w odpowiednim terminie o powodach podjęcia takiej decyzji.
6. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 1 i 3 niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 3 ust. 2.
7. W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 3 ust. 3.
8. Podejmując na podstawie art. 43 ust. 3 TFUE decyzję o całkowitym lub częściowym zawieszeniu dostępu statków Zjednoczonego Królestwa do wód Unii na potrzeby rybołówstwa, Rada stosuje kryteria określone w ust. 2 niniejszego artykułu.

Artykuł 3

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet „Zjednoczone Królestwo”. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu art. 3 rozporządzenia (UE) nr 182/2011. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 182/2011 Parlament Europejski i Rada są regularnie i niezwłocznie informowane o pracach komitetu.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.
4. Parlament Europejski i Rada mogą w każdej chwili wykonywać swoje uprawnienia kontrolne zgodnie z art. 11 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 4

Informowanie

1. Aby nadać skuteczność uprawnieniom Rady na mocy Traktatów, odzwierciedlonym w decyzjach (UE) 2020/135 i (UE) 2021/689, stale i regularnie informuje się Radę o wdrażaniu umowy o wystąpieniu i umowy o handlu i współpracy.
2. Aby nadać skuteczność uprawnieniom Parlamentu Europejskiego na mocy Traktatów, informuje się go niezwłocznie i w pełni, zgodnie z Traktatami, w celu umożliwienia mu wykonywania jego prerogatyw instytucjonalnych.

Artykuł 5

Związek z innymi przepisami prawa Unii

Niniejsze rozporządzenie stosuje się niezależnie od wszelkich przepisów prawa Unii przyjętych na podstawie TFUE regulujących te same kwestie.

Przedkładając Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdania z wdrażania i stosowania umowy o handlu i współpracy, Komisja dołącza do niego również przegląd otrzymanych skarg dotyczących umowy o handlu i współpracy oraz podjętych w odniesieniu do tych skarg działań następczych i środków przyjętych na podstawie art. 2 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 6

Przegląd

Do 12 kwietnia 2026 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetu Regionów sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia, w stosownych przypadkach wraz z odpowiednimi wnioskami ustawodawczymi.

Artykuł 7

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 15 marca 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca
R. METSOLA

W imieniu Rady
Przewodnicząca
J. ROSWALL
